

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับ

การสร้างสรรค์วัฒนธรรม

ครูผู้สอน ครูนจรักษ์ สุขเจริญ

ครูสุกฤณา นกเทียน

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับ การสร้างสรรค์วัฒนธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายเรื่องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับการสร้างสรรค์วัฒนธรรมได้
๒. สามารถจำแนกการสร้างสรรค์วัฒนธรรมของภาคต่าง ๆ ได้
๓. ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับการสร้างสรรค์วัฒนธรรม

พระบิณฑบาตทางน้ำ

A group of Buddhist monks in orange robes walking in a line on a dirt path. They are carrying alms bowls and some are holding wooden staffs. In the foreground, a person in a blue shirt is kneeling on a green mat, facing the monks. The background shows lush green trees and a clear sky.

พระบิณฑบาตทางเท้า

พระบิณฑบาตทางชายฝั่งทะเล

พระบิณฑบาตขี่ม้า

ไหลเรือไฟ

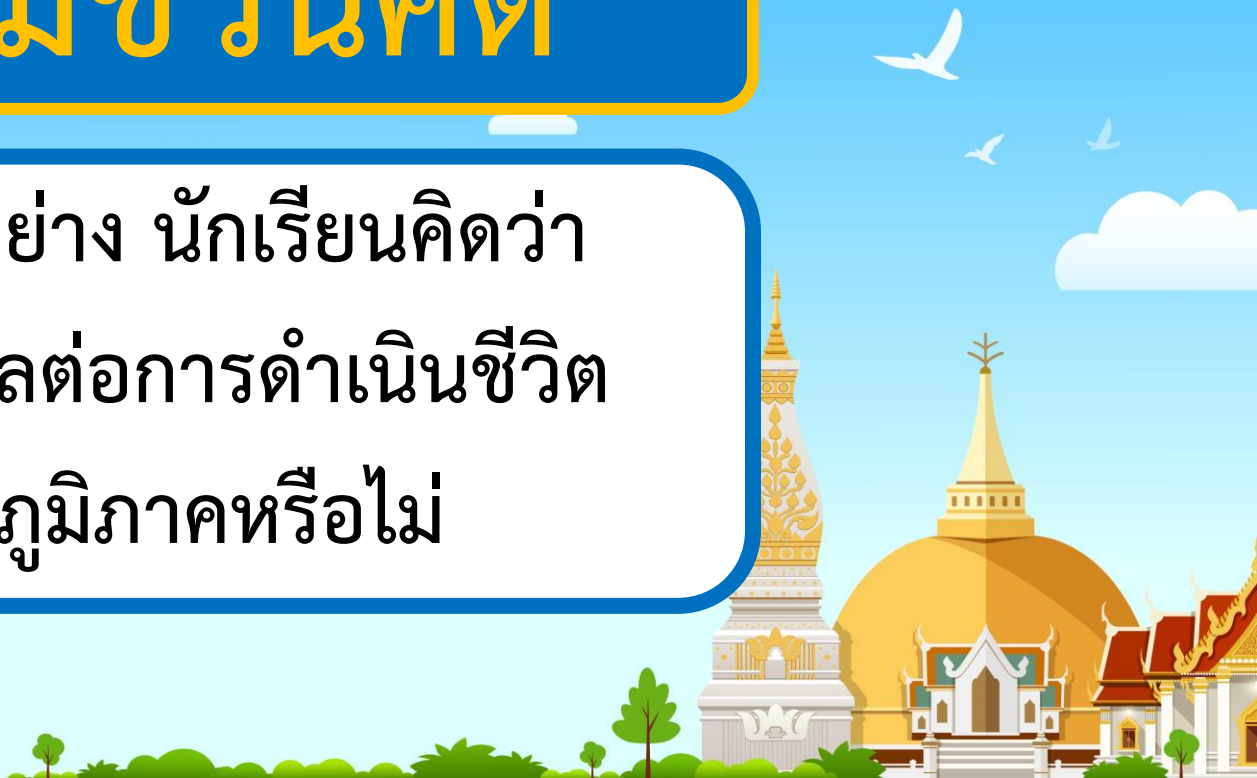
วิ่งควาย

ชักพระทางน้ำ

คำถามชวนคิด

จากภาพตัวอย่าง นักเรียนคิดว่า
วัฒนธรรมมีผลต่อการดำเนินชีวิต
ในแต่ละภูมิภาคหรือไม่

คำตอบ

มีผลต่อการดำเนินชีวิต เพราะ
วัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคมี
ความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลที่มาจาก
การมีสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน

วัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีงาม
ที่ได้ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา
เป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ที่
สำคัญของท้องถิ่น

ความหมาย คำวัฒนธรรม

<https://sites.google.com/site/thongpapan41/hnwy-kar-reiyn-ru1>

สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในแต่ละ
ภูมิภาคย่อมมีอิทธิพลต่อ
การสร้างสรรค์วัฒนธรรม
ในภูมิภาคนั้น ๆ

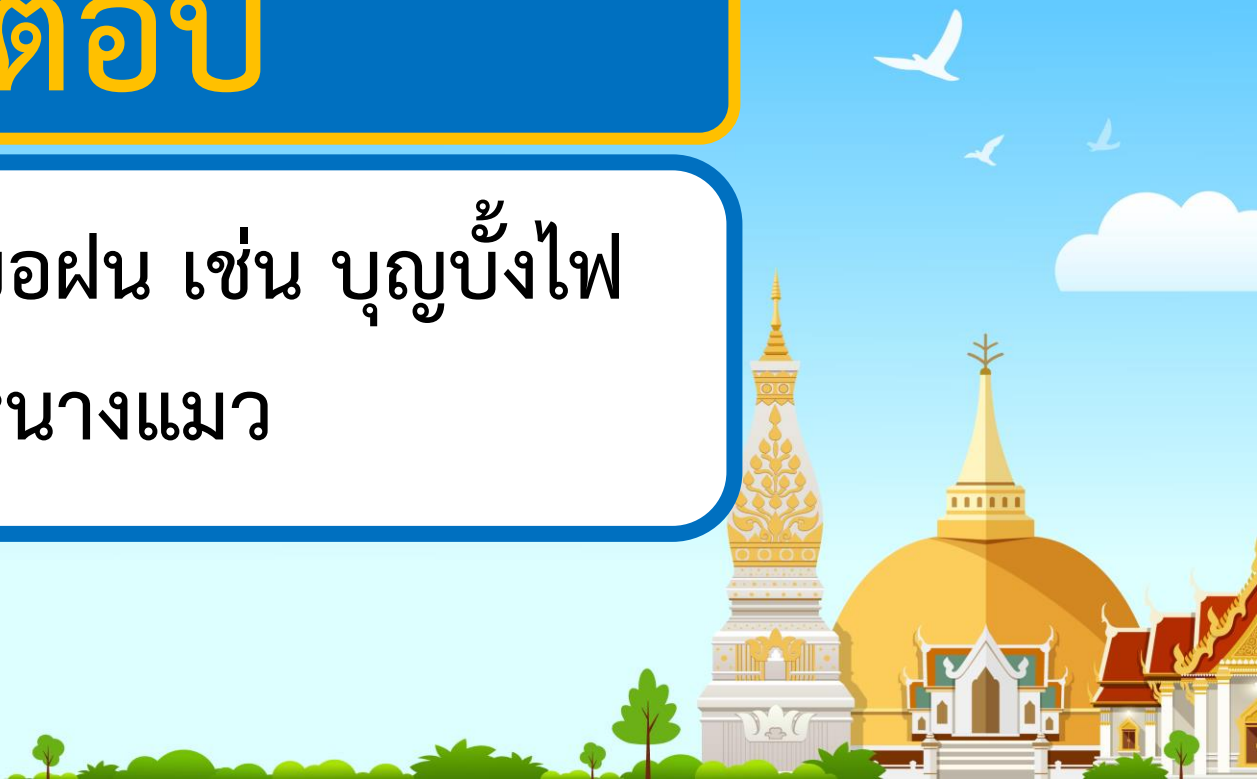
คำถามชวนคิด

ร่วมกันยกตัวอย่างวัฒนธรรม
ประเพณีที่โดดเด่นในภูมิภาค
ของนักเรียน

คำตอบ

ประเพณีการขอฝน เช่น บุญบั้งไฟ
แห่นางแมว

สิ่งแวดล้อมทาง
ธรรมชาติกับวิถีชีวิต
ในแต่ละภาค

ภาคเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคกลาง

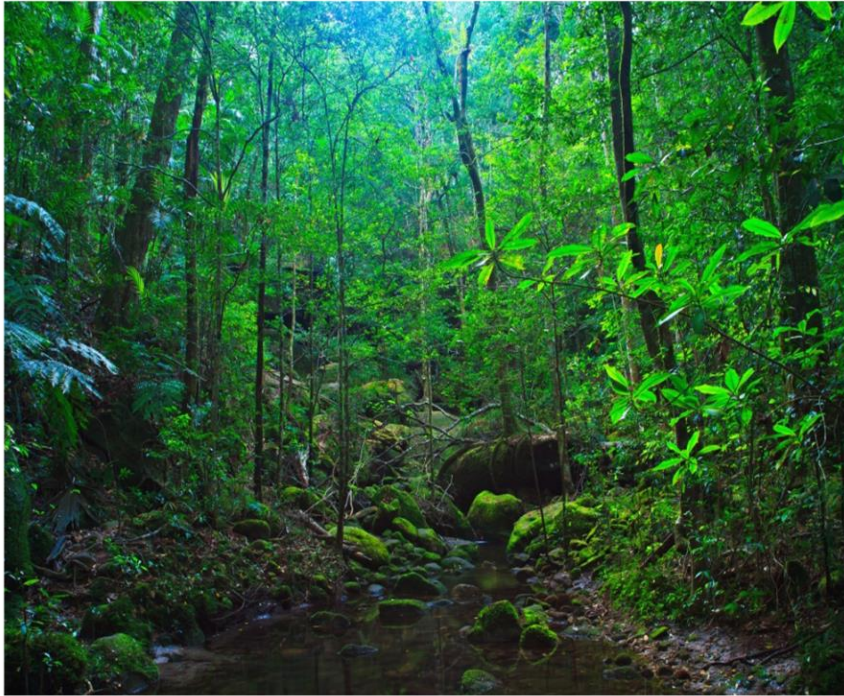
ภาคใต้

ภาคเหนือ

ภาคเหนือ

มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ประชากรในพื้นที่จึงได้ใช้ประโยชน์จากป่าในด้านต่าง ๆ เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นการใช้ประโยชน์จากป่าจึงมากขึ้นตามลำดับ จึงก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่สำคัญเพื่ออนุรักษ์ป่าไม้และแหล่งน้ำ

พิธีบวชป่า สืบชะตาแม่น้ำ

ประเพณีลอยกระทง

ประเพณีปอยส่างลอง(งานบวชลูกแก้ว)

ประเพณีตานก๋วยสลาก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเพณีบุญบั้งไฟ

เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่แห้งแล้ง
จึงก่อให้เกิดประเพณี
การขอฝนเพื่อให้ฝนตกตาม
ฤดูกาลในช่วงที่มีการเพาะปลูก

แห่นางแมว

ประเพณีบุญเบิกฟ้า

ประเพณีไหลเรือไฟ

บุญข้าวประดับดิน

ภาคกลาง

ภาคกลาง

เนื่องจากเป็นพื้นที่มี
ความอุดมสมบูรณ์ ประชากร
ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ
เกษตรกรรมจึงก่อให้เกิด
การสร้างสรรค์วัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น
ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการทำนา
หรือปลูกข้าว

ภาคกลาง

จึงมีการบูชา**พระแม่โพสพ**
ซึ่งเป็นเทพยดาผู้คุ้มครอง
ดูแลข้าว

การบูชาพระแม่โพสพ

ประเพณีทำขวัญข้าว

ประเพณีกำฟ้า

ประเพณีโยนบัว

ภาคกลาง

และยังมีการเพาะปลูกผลไม้มาก
จึงก่อให้เกิดงานเทศกาลผลไม้
นอกจากนี้ยังมีประเพณีวิ่งควาย
ที่แสดงถึงความสำคัญ
ของการทำนา

วิ่งควาย

ทอดผ้าป่ากลางน้ำ

ภาคใต้

ภาคใต้

เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่เป็น
ชายฝั่งทะเล จึงมีวิถีชีวิตผูกพันกับ
ท้องทะเลและการประกอบอาชีพ
ของชาวประมง เช่น การลอยเรือ
ของชาวเลในจังหวัดภูเก็ต

ชักพระทางน้ำ

ประเพณีสารทเดือนสิบ

© 2009 - BY : MERCEDES@100

ALL RIGHT RESERVED. NO PART OF THIS DOCUMENT MAY BE REPRODUCED,
OR TRANSMITTED IN ANY FORM OR BY ANY MEANS, ELECTRONIC, MECHANICAL,
PHOTOCOPYING, RECORDING, OR OTHERWISE, WITHOUT PRIOR WRITTEN PERMISSION
OF : WWW.SUNSHINEDIGITAL.COM

ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ

ชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้ป่าไม้ ก่อให้เกิด ประเพณีวัฒนธรรมใด

๑

บุญบั้งไฟ

๒

ไหลเรือไฟ

๓

ลงแขกเกี่ยวข้าว

๔

บวชป่า

ชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้แม่น้ำ ก่อให้เกิด ประเพณีวัฒนธรรมใด

๑

วิ่งควาย

๒

แข่งเรือยาว

๓

ทำขวัญข้าว

๔

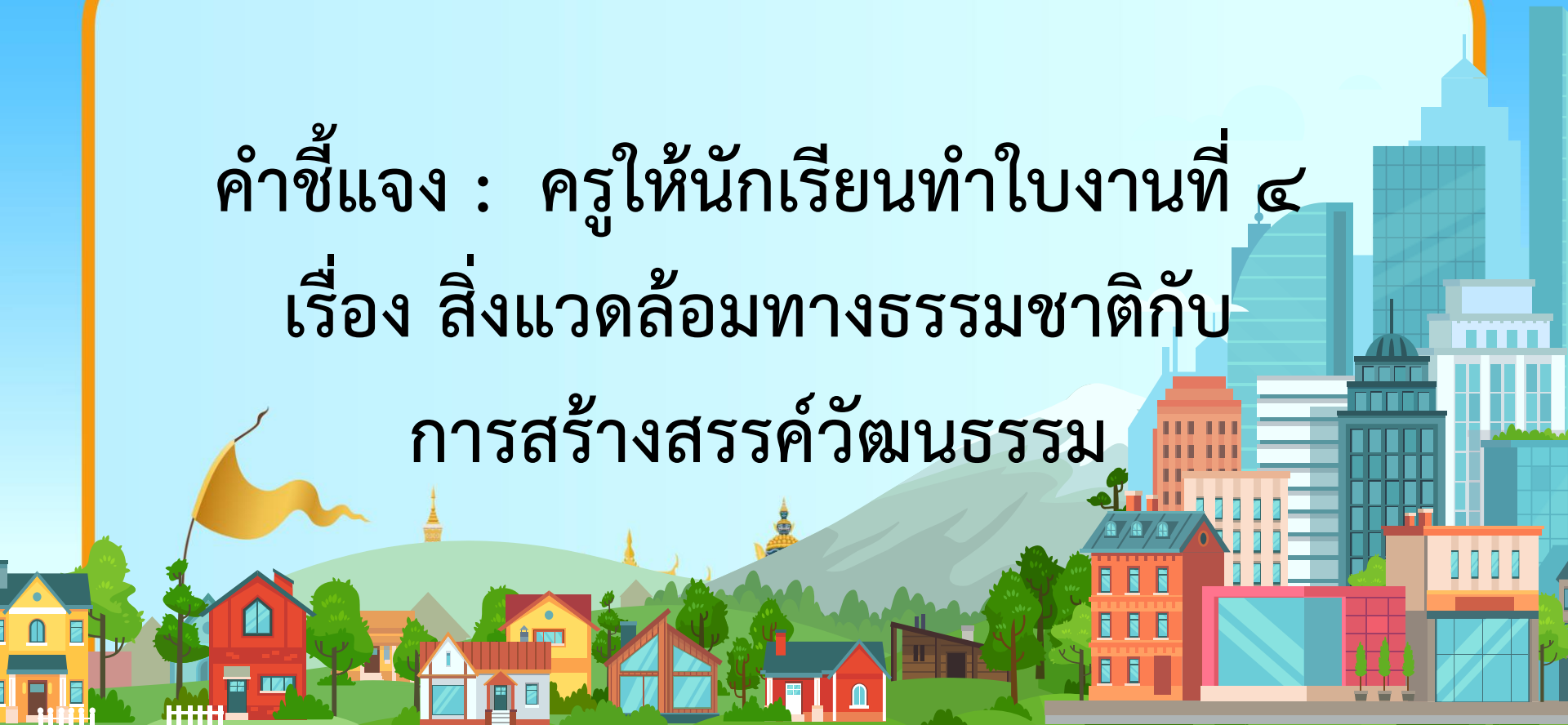
แห่นางแมว

ขั้นตอนปฏิบัติ

คำชี้แจง : ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๔
เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับ
การสร้างสรรค์วัฒนธรรม

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๔
เรื่อง สิ่งแวดล้อมทาง
ธรรมชาติกับการสร้างสรรค์
วัฒนธรรม

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๔
เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับ
การสร้างสรรค์วัฒนธรรม
๒. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตาม
ความเหมาะสม

ใบงานที่ ๔ เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับการสร้างสรรค์วัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ชิมซาบการเปลี่ยนแปลง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับการสร้างสรรค์วัฒนธรรม
รายวิชา สังคมศึกษา รหัส ส๔๔๐๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แล้วตอบคำถาม โดยนำตัวเลือกมาตอบให้ถูกต้อง

๑. เมื่อถึงช่วงเก็บเกี่ยวข้าว ชาวนาร่วมแรงร่วมใจกันเก็บเกี่ยวผลผลิต

กลุ่มชาวนา

ลงแขกเกี่ยวข้าว

นาข้าว

ธรรมชาติในสถานการณ์ข้างต้น คือ

สังคมในสถานการณ์ คือ

วัฒนธรรมในสถานการณ์ดังกล่าว.....

๒. ชาวประมงจะหาขลุ่ยเรือ เพื่อบูชาแม่ย่านางก่อนที่จะออกเรือไปทางไกล

ทะเล

ชาวประมง

บูชาแม่ย่านางเรือ

ธรรมชาติในสถานการณ์ข้างต้น คือ

สังคมในสถานการณ์ คือ

วัฒนธรรมในสถานการณ์ดังกล่าว.....

ใบงานที่ ๔

๑. เมื่อถึงช่วงเก็บเกี่ยวข้าว ชาวนาร่วมแรงร่วมใจกันเก็บเกี่ยวผลผลิต

กลุ่มชาวนา

ลงแขกเกี่ยวข้าว

นาข้าว

ธรรมชาติในสถานการณ์ข้างต้น คือ

สังคมในสถานการณ์ คือ

วัฒนธรรมในสถานการณ์ดังกล่าว.....

๒. ชาวประมงจะทำขวัญเรือ เพื่อบูชาแม่ย่านางก่อนที่จะออกเรือไปทางไกล

ทะเล

ชาวประมง

บูชาแม่ย่านางเรือ

ธรรมชาติในสถานการณ์ข้างต้น คือ

สังคมในสถานการณ์ คือ

วัฒนธรรมในสถานการณ์ดังกล่าว.....

๑. เมื่อถึงช่วงเก็บเกี่ยวข้าว ชาวนาร่วมแรงร่วมใจกันเก็บเกี่ยวผลผลิต

กลุ่มชาวนา

ลงแขกเกี่ยวข้าว

นาข้าว

ธรรมชาติในสถานการณ์ข้างต้น คือนาข้าว.....

สังคมในสถานการณ์ คือกลุ่มชาวนา.....

วัฒนธรรมในสถานการณ์ดังกล่าวลงแขกเกี่ยวข้าว.....

๒. ชาวประมงจะทำขวัญเรือ เพื่อบูชาแม่ย่านางก่อนที่จะออกเรือไปทางไกล

ทะเล

ชาวประมง

บูชาแม่ย่านางเรือ

ธรรมชาติในสถานการณ์ข้างต้น คือทะเล.....

สังคมในสถานการณ์ คือชาวประมง.....

วัฒนธรรมในสถานการณ์ดังกล่าวบูชาแม่ย่านางเรือ.....

สรุปบทเรียน

แม่น้ำ ลำคลอง ชายฝั่งทะเล และป่าไม้

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและสังคม

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๕

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและสังคม

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

